

גמישות מחשבתית

פעילות יצירה לטו' בשבט בעקבות האמן ג'וזפה ארכימבולדו

מטרה:

היכרות עם האמנים ארכימבולדו ופיבן ועם דרך העבודה שלהם.
יצירת פורטרט "טבעי" לטו' בשבט

חומרים:

מצגת 4 התמונות של ארכימבולדו (מצורף)
סרטון "גמישות מחשבתית" של פיבן (קישור לסרטון)
מגוון פירות וירקות כיד הדמיון

מהלך הפעילות:

מספרים לילדים על האמן ארכימבולדו שיצר פורטרטים מחומרים טבעיים בלבד. מקרינים את המצגת ומראים לילדים את הפורטרטים בארבע העונות. מנסים לכוון אותם להבין לבד באיזו עונה מדובר. כמוכן שצריך להסב את תשומת ליבם לפרטים שמרכיבים את התמונה: הלימון והתפוז שגדלים בחורף, הגזע הזקן והמתקלף שמעידים על כך שמדובר בחורף. לכל בחירה שעשה האמן יש משמעות כך למשל בפורטרט שמייצג את הקיץ מופיעים פירות של קיץ.

ג'וזפה ארכימבולדו

ג'וזפה ארכימבולדו, היה בן למשפחה בת 16 ילדים. אבא שלו עבד כצייר בקתדראלה (הכנסייה) של מילאנו באיטליה. הוא חי בתקופה שנקראת "רנסנס" שבה חיו הרבה אמנים ואנשים שעסקו במדעי הרוח- פיסול, אדריכלות, הנדסה, מתמטיקה, מוסיקה, אסטרונומיה ועוד.
משפחתו הייתה משפחה מבוססת ומכובדת שעליה נמנו ארכיבישופים, שופטים ואמנים.
כשארchiמבולדו היה בן 22, הוא החל לעבוד עם אביו בעיצוב וצביעת חלונות. גם אחרי שאביו נפטר הוא המשיך לצייר על חלונות ואחר כך גם עיצב שטיחים.
לאחר כמה שנים הוא החל לעבוד כצייר פורטרטים - דיוקנים בחצרו של הקיסר פרדיננד הראשון. חבריו של ארכימבולדו העריכו אותו מאוד וחשבו עליו שהוא חכם בעל ידע רב, כושר המצאה, יצירתיות ודימיון מפותח באופן יוצא מגדר הרגיל, בזכות הכשרון שלו הוא הפך להיות המנהל האומנותי בחצרו של הקיסר.

על אומנותו

היצירות של ארכימבולדו היו מאוד מפורסמות. המיוחד והשונה ביצירות שלו שהוא הקפיד להשתמש בטבע כחומר גלם לבניית פורטרטים בעלי חוקיות פנטסטית. בארבע העונות שצייר ישנה חוקיות פנטסטית שאחר כך הופיעה בכל העבודות שלו.

ארבע העונות מיוצגות ע"י פורטרטים שמורכבים מפריטים מצמחיית העונה:

החורף

מיוצג ע"י בול עץ
נשאל איך העץ נראה?
עתיק ופגום: ענפיו מפוצלים ושבורים
איך מיוצגות העיניים?
על ידי סדק בעץ
האף? מיוצג ע"י גזע מתקלף
הפה? האם יש לו שיניים? פיו חסר השיניים מיוצג ע"י פטרייה
הסנטר? מלא בגבשושיות
האזניים? נראות כשריד של ענף שנשבר
שימו לב לגרון, מתוך הגרון צומח ענף שעליו תלויים תפוז ולימון.
הצירוף של כל האלמנטים הללו יוצר גבר זקן, נוגה אך חזק, משום שניכר שידו על
העליונה במלחמה עם הזמן- הוא עשוי מחומר חזק ומצליח להצמיח פירות כנגד כל
הסיכויים.

הסתיו

מה ההבדל בינו לבין החורף? בעיקר הגוונים
הוא מורכב מניגודים משלימים בין גוונים כהים לבהירים:
השערות? עשויות מענבים בשלים כהים ועמומים ומענבים בהירים
ומבריקים. העיניים? עיניו מיוצגות ע"י בלוטים בהירים המכילים פרי כהה
האוזניים? מיוצגות ע"י פטרייה בהירה האף? בולבוס נראה כמו תפוח
אדמה.הפה? עשוי מפרי גלעיני. צירוף האלמנטים יוצר גבר בשל ופורה
המצוי בשיא חייו.

הקיץ בניגוד לחורף ולסתיו, כל פירות וירקות הקיץ בהירים ובוהקים.
שיערה של הדמות מורכב מפטל דובדבנים ושזיפים, עינו מיוצגת ע"י
גרגר יער, אפו הוא קישוא, פיו מיוצג ע"י תרמיל שעועית ולחיו התפוחה
מיוצגת ע"י אפרסק. צירוף כל האלמנטים יוצר עלם צעיר וחייכני.
על צווארון בגדו העשוי מחיטה כתוב "Giuseppe Archimboldo-F".
ה-F מייצגת את הפועל fecit, כלומר ג'וזפה ארכימבולדו עשה זאת.
על שרוולו רשם ארכימבולדו את שנת הציור, 1593.

ה **אביב** מה יוצא דופן בדמות שמייצגת את האביב?
זוהי העונה היחידה המיוצגת ע"י דמות נשית מובהקת: עור פניה העדין מיוצג ע"י עלי כותרת וגבעולים של פרחי אביב שגוונם נע מוורוד ללבן, שפתיה יוצרות חיוך עדין המורכב מעלי כותרת אדומים ותפוחים, שיערה עשוי מאוסף פרחים צבעוני, אפה מיוצג ע"י שושנת בוסר, אוזנה היא פרח הצבעוני, ועיניה הם צמד צמחי הסולאנום ופרחיהם פניה מופרדים משמלתה העשויה מצמחים ירוקים, ע"י קובץ פרחים לבנים היוצרים צווארון מסולסל.

דבר מעניין הוא שקיימת סימטריה בין ארבע התמונות:
פרופיל האביב והסתיו פונים לימין
ופרופיל החורף והקיץ פונים לשמאל,
ארכימבולדו מדגיש את הקשר בין העונות השונות: עונות מעבר מול עונות עיקריות,
עונות חמות מול עונות קרות.

דוגמאות למעשה ידיהם של ילדי אחוזת שרה

